

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Lausuntopyyntö LVM/1695/03/2016

**LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ RAIDELIIKENNELAIKSI SEKÄ LAIKSI
LIIKENTEEN PALVELUISTA**

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Helsingin Satama Oy: ltä lausuntoa hallituksen esityksestä raideliikennelaiksi sekä laiksi liikenteen palveluista.

1***Yleisiä huomioita***

Yleisenä periaatteena rautatielainsäädännön kokoaminen yhteen on hyvä lähtökohta. Osalle yksityisten rataverkonhaltijoista tarjottava mahdollisuus kevennettyyn ilmoitusmenettelyyn turvallisuusluvan sijasta on myös positiivinen uudistus. Valitettavasti hallituksen esityksessä raide-liikennelaiksi sekä laiksi liikenteen palveluista asetetaan edelleen kaikki merisatamat eriarvoiseen asemaan muiden yksityisten rataverkon haltijoiden kanssa.

Helsingin Satama Oy pitää periaatteellisesti vääränä mallia, jossa kaikki merisatamien rataverkot on määritetty strategisiksi rataverkoiksi. Lähtökohtaisesti Euroopan unionin rautatiemarkkinalainsäädännön kautta tulevaa yleisperiaatetta yksityisten toimijoiden omistamien rataverkkojen rinnastamisessa valtion rataverkkoon on pidettävä ongelmallisena.

Määrittely vääristää kilpailuasetelmaa sisävesisatamien ja erityisesti pienempien rannikkosatamien kesken. Merisatamisissa käsitellään myös lasteja, jotka saapuvat sisämaasta ja poistuvat sisämaahan, jolloin merisatamat on asetettu sääntelyn myötä sisämaan logistiikkakeskusten kanssa eriarvoiseen asemaan.

Kevennetty ilmoitusmenettely tulisi laajentaa niille merisatamille, joissa raideliikennevolyymi on pientä ja joihin johtaa ns. vähäliikenteiset rai-deosuudet. Linjauksen tulisi siis vähintään tunnistaa volyymin merkitys liikenteen turvallisuuteen.

Pelkästään rataverkon kautta merisatamille asetetuissa velvoitteissa mm. rahoituksen ja avoimen markkinoille pääsyn kautta on mahdollisia ristiriitoja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2017/352 'sa-tamapalvelujen tarjoamisen puitteista ja satamien rahoituksen lä-pinäkyvyyttä koskevista yhteisistä säännöistä sekä satamaturvallisuus-lainsäädännön kanssa. Satamien tarkastelu yksinomaan rataverkon haltijoina unohtaen muut liikennemuodot ja satamien veloitteet on väärä lähestymistapa sataman kaltaisen liikennemuotojen risteyspai-kan kohdalla.

2

Helsingin Satama Oy:n lausunto

Helsingin Satama Oy kiinnittää huomiota edellä esitettyjen periaatteel-listen seikkojen lisäksi seuraaviin hallituksen esityksen kohtiin.

101 § Rataverkon haltijan olennaisten toimintojen riippumattomuus

*Rataverkon haltijan olennaisista toiminnoista vastaava henkilö voi siir-tyä rautatieyrityksen palvelukseen vasta 12 kuukauden kuluttua siitä, kun hän on jättänyt olennaisiin toimintoihin liittyvät tehtävänsä rataver-
kon haltijan palveluksessa.*

Helsingin Satama Oy:n näkemys:

Kyseistä lainkohtaa voidaan pitää perusteltuna suurten raideliikenne-toimijoidenosalta, mutta kyseisen kaltaisen rajoitteen kohdistamista yk-sityisten rataverkkojen haltijoiden henkilöstölle voidaan pitää toiminnan laajuuden ja luonteen perusteella kohtuuttomana. Mikäli ko. momentti sisällytetään raideliikennelakiin, tulisi sen kohderyhmä määritettävä selkeästi.

102 § Rataverkon haltijan johtielinten nimityksiä koskevat vaatimukset

Jos rataverkon haltijalla on johtoryhmä tai muu vastaava hallintoelin, sen jäseniksi ei saa nimittää rautatieyrityksen johtoryhmän jäseniä. Ra-

*taverkon haltijan johtoryhmän tai muun vastaavan hallintoelimen jäsen-
ten sekä heidän alaisinaan toimivien johtajien on toimittava syrjimättö-
mästi, eivätkä minkäänlaiset eturistiriidat saa vaikuttaa heidän riippu-
mattomuuteensa.*

Helsingin Satama Oy:n näkemys:

Yksityisille rataverkon haltijoille raideliikenne ei ole pääsääntöisesti ydintoimintaa. Tällä perusteella rajoitukset organisaation toimivalle johdolle pelkän rataverkon hallinnan kautta eivät ole tarpeellisia tai perusteltuja.

108 § Rataverkon haltijoiden ja ratakapasiteetin hakijoiden yhteistyöryhmä

Valtion rataverkon haltija toimii Suomen edustajana Euroopan rataverkon haltijoiden yhteistyöverkostossa. Valtion rataverkon haltijan on jaettava tietoa eurooppalaisesta yhteistyöstä muille yhteistyöryhmän jäsenille.

Helsingin Satama Oy:n näkemys:

Suomen edustajana Euroopan rataverkon haltijoiden yhteistyöverkostossa toimiva Valtion rataverkon haltija tulisi velvoittaa viemään tietoa myös toiseen suuntaan. Ennen Euroopan rataverkon haltijoiden yhteistyöverkostojen kokoontumisia Suomen edustaja tulisi velvoittaa keräämään muiden rataverkon haltijoiden näkemykset kansallisen näkemyksen muodostamiseksi yhteistyössä. Koska rataverkon haltijoilla on asetettu lainsäädännön kautta samat velvollisuudet, tulee rataverkon haltijoilla olla myös samat vaikutusmahdollisuudet.

167 § Varautuminen

Jos rataverkon haltija hankkii liikenteenohjauspalvelut muulta yhtiöltä tai yhteisöltä, sen on huolehdittava siitä, että liikenteenohjauspalveluja tarjoava yhtiö tai yhteisö varautuu riittävällä tavalla rautateitä uhkaavaan vaaraan tai onnettomuuteen.

Helsingin Satama Oy:n näkemys:

Liikenteenohjauspalveluja tarjoavan yhtiön tai yhteisön varautumisesta huolehtimisen vastuuttaminen rataverkon haltijalle on ongelmallista käytännön näkökulmasta. Erityisesti yksityisen rataverkon haltijan voi olla mahdotonta edes teoreettisella tasolla omata riittävää kompetenssia ja mahdollisuutta huolehtimisveloitteen toteuttamiseen.

Pekka Meronen
Varatoimitusjohtaja

Jukka Kallio
Vuosaaren satama, johtaja